

Uniwersytet Łódzki
Instytut Anglistyki
Zakład Pragmatyki
Językowej, Kierownik
Prof. zw. dr hab. Piotr Cap
ul. Pomorska 171/173
90-236 Łódź, Polska
Tel./Fax: #48 42 665 52 20

UNIWERSYTET
ŁÓDZKI

University of Łódź
Institute of English
Department of
Pragmatics, Head
Prof. Piotr Cap, Ph.D.
ul. Pomorska 171/173
90-236 Łódź, Poland
Tel./Fax: #48 42 665 52 20

e-mail: strus_pl@yahoo.com
http://anglistyka.uni.lodz.pl/ZPJ?piotr_cap

Łódź, dn. 29 maja 2018 r.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr Katarzyny Molek-Kozakowskiej

A. Ocena osiągnięcia naukowego zgłoszonego przez Habilitantkę zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

Jako „osiągnięcie naukowe” w rozumieniu w/w Ustawy wskazuje Habilitantka cykl 16 powiązanych tematycznie anglojęzycznych publikacji, zatytułowany „Językowy i retoryczny wymiar dziennikarstwa popularnego: propozycja metody badawczej i jej empiryczna weryfikacja w krytycznej analizie dyskursu dwóch korpusów tekstów specjalistycznych”. Na cykl składa się 8 artykułów opublikowanych w czasopismach ujętych na listach MNiSW (4 na liście A, 2 na liście B, 2 na C) oraz 8 rozdziałów, które ukazały się w zbiorach redagowanych. Zgłoszone teksty pochodzą z lat 2012-2017.

Ocenę wartości osiągnięcia naukowego Habilitantki należy zacząć od stwierdzenia, iż zgłaszając do ewaluacji serię tematycznie powiązanych tekstów o formacie artykułu/rozdziału, dokonała wielce trafnego wyboru. Nie chodzi tu

bynajmniej o brak w dorobku Habilitantki monografii podoktorskiej (ponieważ dr Katarzyna Molek-Kozakowska takową posiada), lecz o przemyślaną decyzję, by podkreślić to co najbardziej istotne w prowadzonych od kilkunastu lat badaniach – ich wielowymiarowość oraz interdyscyplinarność, a także ciągłą ewolucję świadomości badawczej, motywowaną z jednej strony odkrywaniem kolejnych terytoriów analizy, z drugiej zaś rosnącą dojrzałością naukową.

Lektura kolejnych pozycji cyklu ilustruje tę ewolucję w sposób dobitny. Obszary i cele analizy zdefiniowane w następujących po sobie projektach badawczych nie są dobierane przypadkowo, lecz wynikają najczęściej z identyfikacji określonych nisz teoretycznych lub proceduralnych, bądź też z chęci rozszerzenia aparatu analizy na kolejne dziedziny. Już sam tytuł zgłoszonego do oceny osiągnięcia odzwierciedla tę tendencję, wskazując na (udaną) próbę dr Molek-Kozakowskiej zastosowania wyników badań nad dyskursem dziennikarstwa popularnego do analizy komunikacji popularno-naukowej. Próba ta ma dużą wartość poznawczą, biorąc pod uwagę normy i standardy przyporządkowywane współczesnemu dyskursowi akademickiemu oraz samej nauce (w tym humanistyce), od której oczekuje się określonej komunikatywności i aplikatywności. Wartościowe jest również – na poziomie mikro – prześledzenie przez Habilitantkę, w jaki sposób konkretne formy i formuły tekstowe, takie jak np. nagłówek, zachowują się w trakcie migracji pomiędzy gatunkami dziennikarstwa popularnego i popularno-naukowego oraz od czego zależy ich efektywność retoryczna w różnych dyskursach.

Niezależnie od tego, czy analizuje Habilitantka w danym artykule teksty dziennikarskie o charakterze sensacyjnym (por. artykuł opublikowany w *Discourse & Communication* w roku 2013), czy metaforyzowany przekaz medialny dotyczący polityki UE (artykuł w *PASE Papers*, 2013), czy też cechy silnie mediatyzowanego dyskursu klimatycznego (*Discourse & Communication*, 2017), mnogość danych, liczba wykorzystanych narzędzi opisu i szerokość perspektywy badawczej są niezmiennie imponujące. Dr Molek-Kozakowska swobodnie porusza się wśród paradygmatów współczesnej stylistyki tekstu,

pragmalingwistyki, retoryki (współczesnej i klasycznej), teorii argumentacji, lingwistyki kognitywnej (bardzo udane wykorzystanie aparatu metafory pojęciowej w artykule „Coercive metaphors ...” z 2014, przywołujące rzadko adresowany aspekt illokucyjny metaforyzacji) i wreszcie krytycznej analizy dyskursu. Ta ostatnia dziedzina wydaje się zresztą niejako stworzona dla Habilitantki, pozwalając Jej czerpać obficie z teorii socjologicznych, psychologicznych, politologicznych i kulturoznawczych na rzecz analizy dyskursu. Dodać bowiem trzeba, że o ile Habilitantka nie stroni od częstego korzystania z pozajęzykoznawczych aparatów pojęciowych, to w swoich studiach nad dyskursem pozostaje przede wszystkim zdyscyplinowaną lingwistką, dbającą o udokumentowanie hipotez w drodze rzetelnej, kompleksowej analizy językoznawczej. Już ten fakt wystarczyłby za ocenę wpływu prac dr Molek-Kozakowskiej na środowisko badawcze – nie ma chyba nic cenniejszego dla współczesnej krytycznej analizy dyskursu niż spójność metodologiczna i zdolność formalizacji językowej oraz umiejętność wytyczania przejrzystych procedur analizy. Z uznaniem więc przyjmuję wykorzystanie przez Habilitantkę w swoich studiach zmiennych tak formalnych i namacalnych, jak presupozycja semantyczna i pragmatyczna, nominalizacja (tekst ze zbioru *Discourses in Context...*, 2015), referencyjność, moc illokucyjna czy też podmiotowość/sprawczość (artykuł „Pragmalinguistic categories...” z roku 2015). W pełni zgadzam się też ze stwierdzeniem zamieszczonym w Autoreferacie, że jednym z centralnych osiągnięć cyklu jest operacjonalizacja pojęcia stylu retorycznego w kategoriach językowych i dyskursywnych (str. 12).

Osiągnięć tych jest oczywiście znacznie więcej; już wcześniej wspomniałem o konsekwentnym tworzeniu warunków metodologicznych do poszerzania pola zastosowania pierwotnego aparatu opisu, a także umiejętności rozpoznawania nisz i zapotrzebowań badawczych, zwłaszcza w obszarze komunikacji mediatyzowanej i krytycznej analizy dyskursu. Poza tym docenić należy umiejętność kompilacji i pracy na obszernych bazach danych językowych. Przykładowo, podczas kwerendy do tekstu „Tracing tabloidization

...” (2012) zgromadziła Habilitantka 2 korpusy wyrazów o objętości 10,000 słów każdy; z kolei w artykule opublikowanym w 2017 r. w *Public Understanding of Science* poddała analizie (frekwencji i słów kluczowych) w sumie 400 nagłówków. Dbłość o ilościowy aspekt studium wyklucza w przypadku Habilitantki jakikolwiek zarzut o niereprezentatywność wniosków.

Dorobek Habilitantki zyskuje z roku na rok coraz większą widzialność, także na arenie międzynarodowej. W chwili obecnej dr Molek-Kozakowska może się pochwalić liczbą ponad 100 cytowań (wg bazy Google Scholar) oraz indeksem Hirscha = 5. Choć współczynniki te należy czytać pozytywnie w przypadku osoby pozostającej jeszcze na przedhabilitacyjnym etapie kariery naukowej, warto dodatkowo zwrócić uwagę na dynamikę rozwoju badawczego Habilitantki. Otóż na obecną cytowalność zapracowała dr Molek-Kozakowska głównie w czasie ostatnich 5 lat; w okresie od 2013 roku sam artykuł „Towards a pragma-linguistic framework...” doczekał się 44 cytowań, zaś wartość indeksu Hirscha wyniosła 4. Biorąc więc pod uwagę kolejne teksty w druku (w tym tegoroczną publikację w renomowanym *Journal of Pragmatics*), należy spodziewać się rychłego wzrostu bieżących współczynników. Sprzyja temu fakt, że Habilitantka nie ma oporów przed kierowaniem artykułów do wiodących pism międzynarodowych i chętnie oraz umiejętnie korzysta z rekomendacji recenzyjnych, nawet jeśli pociągają one za sobą sporo pracy nad korektą tekstu. Nie jest to w moim odczuciu powszechna praktyka wśród polskich językoznawców i tym bardziej zasługuje na uznanie.

B. Ocena innej istotnej działalności naukowej

Pozostały dorobek Habilitantki dopełnia jej obraz jako dojrzałej badaczki, pracującej na wielu polach empirycznych i stawiającej sobie za cel nie tylko opis zjawisk językowych zachodzących na tych polach, lecz także – i przede wszystkim – interpretację tychże obserwacji pod kątem teoretycznym i

metodologicznym. W tym duchu powstało 51 publikacji opublikowanych po obronie rozprawy doktorskiej w roku 2006, a także ponad 70 prezentacji konferencyjnych, przedstawionych na wiodących uniwersytetach polskich i europejskich. Choć już oceniony powyżej dorobek należy uznać za bogaty i wielowymiarowy, warto zauważyć, że dr Molek-Kozakowska nieustannie poszerza spektrum swoich zainteresowań, biorąc pod lupę kolejne terytoria analizy i problemy metodologiczne z nimi związane. Dziedzin tych jest wiele, ale z racji własnych doświadczeń i zainteresowań wyróżniłbym ostatnie badania Habilitantki nad konceptualizacją przestrzeni dyskursu politycznego i zagadnieniami powiązаныmi, takimi jak koercja i legitymizacja. Opublikowany w bieżącym roku artykuł „Discourse crossing and alignment...” stanowi ciekawy i ważny głos w debacie na temat takich kwestii i zjawisk jak bipolarność dyskursu, dychotomia „my-oni”, proksymizacja oraz konstrukcja (wirtualnego) zagrożenia. Zaangażowanie się Habilitantki w tę tematykę świadczy o bardzo dobrej orientacji we współczesnych nurtach i praktykach językoznawczych. Fakt ten można w dużym stopniu przypisać działalności redaktorskiej Habilitantki, a konkretnie pełnieniu przez Nią funkcji współredaktora pisma Polskiego Towarzystwa Retorycznego *Res Rhetorica*. Praca w redakcji tego poczytnego pisma niewątpliwie pozwala dr Molek-Kozakowskiej śledzić bieżące trendy i praktyki analityczne, co przekłada się na kompleksowy ogląd językoznawstwa i dyscyplin pokrewnych. Dowodem tego są choćby tomy zbiorowe (współ-)redagowane przez Habilitantkę (np. tom z 2017 roku, opublikowany w prestiżowym wydawnictwie John Benjamins), które cechuje nie tylko bogactwo treściowe, ale także wyjątkowa zwartość formy i dyscyplina strukturalna. Cechy te nie są powszechne na rynku wydawniczym, więc po raz kolejny należy docenić wkład Habilitantki w tworzenie dobrych praktyk badawczych. Wkład ten jest zresztą szeroko doceniany w postaci zaproszeń na konferencje, wykłady gościnne, a także do realizacji i współrealizacji projektów badawczych (por. projekt współprowadzony dla Czeskiej Narodowej Agencji Grantowej).

Biorąc pod uwagę wartość osiągnięcia naukowego zgłoszonego przez dr Molek-Kozakowską, a także Jej pozostałe prace, stwierdzam, że dorobek Habilitantki świadczy o dużej erudycji i samodzielności badawczej, znakomitym oglądzie współczesnej lingwistyki, a także umiejętności kontrybuowania badań wpływających realnie na jej stan. **Uważam więc, że dr Katarzyna Molek-Kozakowska spełnia z powodzeniem kryteria oceny ujęte w *Rozporządzeniu MNiSW z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego* – o co niniejszym wnioskuję.**

Prof. zw. dr hab. Piotr Cap
Uniwersytet Łódzki